

DE VOKSNE BØRN

De voksne børn er dem, som har haft en barndom med voksne, der meldte sig ud. Derfor skal vi melde os ind i deres liv. Inger Thormann har skrevet en bog om dem.

■ Inger Thormann har med sin nye bog om "De voksne børn" – også kaldet de usynlige børn – gjort denne gruppe synlig! Hun advokerer for disse børn, der frarøves deres barndom, som er så væsentlig, og som burde være en periode med leg og spontanitet, så vital for udviklingen resten af livet.

Det fremgår, hvordan disse børn har en opvækst under vilkår, hvor de voksne ikke evner at være nærværende eller slet ikke til rådighed for børnene. De voksne formår ikke at yde den nødvendige omsorg, de evner simpelt hen ikke at indleve sig i barnets behov, men har alene øje for at tilfredsstille egne behov. Forudsætningen for, at rollerne langsomt og snigende byttes om, er herved til stede.

Barnet, der under disse vilkår er familiens ressourceperson, bliver her tillige omsorgspersonen for de voksne, der er optaget af egne vanskeligheder som fx psykisk sygdom, misbrug, følelsesmæssige forstyrrelser eller dårlig begavelse. Barnet overtager simpelthen omsorgsansvaret, og herved er paradokset "de voksne børn" en realitet. De voksne vegeterer på børnene, der nu har forældreansvaret, børnene er så at sige blevet forældre for forældrene.

Inger Thormann refererer til, hvordan mødet med disse børn taler sit eget tydelige sprog. De er præget af at have været fyldt med ansvar, pligter og omsorg og deraf følgende anspændthed og mareridt, samt læderet af den almindelige udvikling, der skulle være bundet til dette livsafsnit.

Gennem bogen gives mange eksempler på, hvad der burde være opfyldt af ansvarspåtagelse, relationer, tilknytning, forudsigelighed og omsorg. Imidlertid får vi netop indblik i, hvordan disse udviklingsmæssige forudsætninger frarøves børnene. Resultat for de mere end 200.000 voksne børn i Danmark er, at de lider under at være i konstant pres ved at skulle have kontrol. Deres liv skades, de fremviser rigiditet og kontrol, der ses tegn på dependens, de er usikre og

evner ikke at vælge. De kæmper med skyld og frygt, mange evner ikke at føle nærhed og intimitet i forholdet til andre. Spontanitet og nysgerrighed synes at være fraværende.

Nødvendig faglighed

Imidlertid beviser Inger Thormann, at der alligevel gennem omsorgsfuld og faglig indsats kan opnås et godt liv, og at de voksne børn godt kan klare sig gennem barndommen. Vi får lov til at få indblik i Mettes, Marias, Bjørns og Allans livshistorier og præsenteres for deres traumatiske oplevelse og smerte.

Den måde, Inger Thormann bryder praksis gennem teoriens prisme, betyder, at et andet usynligt element gøres synligt, nemlig det nødvendige forhold mellem praksis og teori. Vi ser her, hvordan anvendt teori, faglig erfaring og indsigt skaber en altafgørende tilgang, idet det netop herigennem er muligt at differentiere i forhold til den omsorgsfulde intervention i balancen mellem beskyttelse og belastning. Herved er der mulighed for at anerkende og møde barnet, hvor det er, som det er så afgørende i behandlingen.

Inger Thormann refererer til forskellige teoretiske modeller og en del relevante undersøgelser og peger på, at netop ved at kombinere den samlede erfaring vil der være mulighed for at forestå den rette behandling. Gennem den eksemplariske beskrivelse af det indre forhold mellem praksis og teori synliggøres ikke kun behandlingsarbejdet, men også nødvendigheden af fagligheden. Inger Thormann siger selv, at det er nødvendigt, at vi som professionelle synliggør os. Hun har bl.a. gennem sin mangeårige faglige indsats været medvirkende til, at de og andre kan se og forstå, at der kan opnås forandringer.

Bogen bidrager også med en nødvendig dokumentation i den herskende debat, hvor behandling, socialpædagogisk

og socialpsykiatrisk indsats miskrediteres og er et eksempel eller bevis på, at en faglig, systematisk, engageret, autentisk og medmenneskelig samt anstændig indsats har vital betydning.

Måske er det her, der skal mindes om § 154 i serviceloven, der understreger, at vi alle har ansvar for og pligt til at underrette, hvis vi får kendskab til nogle under 18 år, der må formodes at have behov for særlig støtte

Teori og praksis mødes

En styrke ved bogen er sammenhængen mellem teori og praksis, som etableres gennem en lang række eksempler. Lad mig nævne nogle af disse:

Mette overlades til sig selv, idet moderen er på værtshus. Mette passes også af skiftende voksne, hun overværer voldsomme skændier mellem de voksne ligesom fysiske slagsmål.

Moni er alene hjemme. Moderen truer hende med at tage sit liv. Moni oplever, at de voksne er påvirkede, Moni deltager i tyvetogter.

Allan bindes gennem tre år hver lørdag i en snor på en meter til en pæl i haven i ca. tre timer.

Bjørn ses ikke som et selvstændigt menneske af forældrene. Bjørns forældre evner ikke at anerkende og tolke Bjørns behov og tanker. Især faderen er nedladende og devaluerende.

Else Christensen, SFI, har kategoriseret omsorgssvigt i fire grupper: Aktivt fysisk omsorgssvigt, karakteriseret ved blå mærker, brændemærker mv. Passiv fysisk omsorgssvigt, karakteriseret ved at være overladt til sig selv (mere end to timer), forkert ernæring, lægebesøg passes ikke, usøigneret og uplejet. Aktivt følelsesmæssigt omsorgssvigt, karakteriseret ved indespærring, trusler og tæv, krænkelser, at blive passet af tilfældige.

Passiv følelsesmæssigt omsorgssvigt, karakteriseret ved overværelse af fysisk mishandling, påvirkede voksne, uforudsigelighed, følelsesmæssigt afvisning.

De fire typer er alle repræsenteret i de konkrete eksempler.

Det nytter – der er håb!

Nogle ville måske anføre, at der i ”De voksne børn” anvendes rigeligt med tilfældige og uforenelige teorier og undersøgelser. Hertil er blot at sige, at Inger Thormann klart understreger sit dynamiske grundlag.

Hendes lange kliniske erfaring, hendes valg af tilgang på baggrund af teoretisk refleksion, gør netop, at hun kan modsvare den enkelte omsorgssvigtedes særlige vanskeligheder. Herigennem differentieres behandlingen, og der vises over for barnet, at der er nogen (nemlig behandleren), der har mod og ansvar til at tage opgaven på sig. Der gives håb, og disse svært svigtede børn bringes frem i lyset.

Bogen har været meget fagligt inspirerende og er et væsentligt fagligt stykke dokumentation, som tiden jo så ivrigt efterspørger.

Det er bogens fortjeneste og force, at den viser, at det nytter. Den sætter tidens antiprofessionelle holdninger til vægs og viser, at faglighed er nødvendig og giver resultat.

Inger Thormanns projekt må siges fuldt ud at være indfriet, idet der er givet håb til ikke kun de voksne børn, men også til alle dem, der støtter, behandler og drager omsorg for disse børn.

Der er en vej at gå – der er håb!

Stig Jørgensen

BOGDATA ■

Inger Thormann: ”De voksne børn. Om omsorgssvigt og resiliens”. Hans Reitzels Forlag, 2009. 214 sider. 275 kr.

